

RS § 242 Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling

Ärendenummer: RS 2025/581

Paragraf föregående instans: AU § 111

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Ärendet återkommer till budgetavstämningen 2026.

Sammanfattning

Tjänsteskrivelsen behandlar förslag till långsiktig finansiering av samverkansformer för landsbygdsutveckling inom ramen för SAMLA. Bakgrunden är att nuvarande samverkansformer inte fungerar optimalt, vilket medför otydliga ansvarsförhållanden och brist på kontinuitet när bland annat projektmedel upphör och utvecklingen till stor del bygger på ideella krafter. Det finns därför behov av hållbara strukturer med tydliga roller, stärkt dialog och långsiktig finansiering.

Arbetet med att ta fram samverkansformer har skett i bred samverkan mellan lokala utvecklingsaktörer, näringsliv och Region Gotland. Med start från hösten 2025 har en arbetsgrupp arbetat fram ett underlag som omfattar bland annat syfte, organisering, planering och finansiering. Delar av modellen kommer att testas genom pilotområden under 2026 och parallellt utvärderas.

För att möjliggöra en långsiktigt hållbar samverkan föreslås en årlig basfinansiering om 2,5 miljoner kronor. Medlen ska finansiera samverkansledare i fem geografiska områden samt en samordningsfunktion inom Region Gotland. Syftet är att skapa stabilitet, minska beroendet av ideella insatser och stärka den lokala utvecklingskapaciteten.

Vidare föreslås en organisation där lokala huvudmän ansvarar för genomförande och återslagrapportering, samt att en övergripande samordningsgrupp inrättas. Inom Region Gotland föreslås en förstärkt intern samordning och en tydligare koppling till regionens styr- och planeringsprocesser.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att SAMLA har god potential att stärka landsbygdsutvecklingen på Gotland, men att det kräver ökad kapacitet inom regionens organisation för att möta upp de lokala behoven och säkerställa genomförandet.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer arbetsgruppens nedlagda arbete som gediget och engagerat. Arbetsgruppen har stor potential att tillsammans med fler utvecklingsaktörer göra Gotland till en attraktiv plats att bo, leva och verka på. SAMLA kommer bidra till kunskap om Gotlands landsbygder och med rätt

organisation blir det en värdefull del in i regionens planeringsprocess och mål och budget för en demokratisk styrmodell. I SAMLÄ bygger lokal kunskap om en plats potential och kapacitet tillsammans med politiska regionala och kommunala planer och ambitioner gemensam kunskap och kapacitet om landsbygdsutveckling. Med den organisation som föreslås byggs strukturer där den lokala kapaciteten möter Region Gotlands mål i förbättringsplaner och verksamhetsplaner för Gotlands landsbygder. Regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att implementeringen av SAMLÄs processer i regionens styrmodell är avgörande för om processerna kommer ge resultat eller ej. Den geografiska kunskapen behöver förankras i planeringsprocessen och senare i mål och budget för att ge påverkan på utvecklingen av hela Gotland.

Tillsammans med teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen görs också bedömningen att det kommer bli en utmaning för Region Gotland att möta upp de lokala utvecklingsaktörerna i landsbygdsutvecklingsprocessen då regionens organisation länge har saknat kapacitet för denna typ av utvecklande processer. Därför är stor del av äskandet en funktion för att stötta och utveckla organisationen i rätt riktning och för att koordinera de olika förvaltningarnas och nämndernas ansvar och uppdrag inom utvecklingen av Gotland.

Ärendets behandling under mötet

Johan Malmros (C) yrkar att ärendet ska hanteras i ärendet Mål och budget 2027-2029.

Ordförande yrkar att ärendet ska återkomma till budgetavstämningen 2026.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Johan Malmros yrkande och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-26

Skickas till

Samtliga nämnder och förvaltningar inom Region Gotland